

Uz sākumlapu>Ģimenes lietas un mantojums>Laulības šķiršana un laulāto atšķiršana

Lūdzu, ņemiet vērā, ka šai lapai nesen tika atjaunināta oriģinālvalodas [pl](#) versija. Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlējies.

[angļu](#)

Jau ir pieejami tulkojumi šādās valodās: [en](#)

Swipe to change

Laulības šķiršana un laulāto atšķiršana

Polija

1 Kādi ir priekšnoteikumi, lai laulība varētu tikt šķirta?

Lai šķirtu laulību, ir jāiesniedz laulības šķiršanas pieteikums apgabaltiesā, kurai ir jurisdikcija laulāto pēdējā kopējā dzīvesvietā. Tiesa pieņem spriedumu pēc pušu uzklaušanās. Lēmums par laulāto atšķiršanu nav nosacījums laulības šķiršanai. Ir jākonstatē, ka laulība ir pilnīgi un neatgriezeniski izirusi.

2 Kādos gadījumos laulība var tikt šķirta?

Laulības šķiršanas pamats ir tas, ka laulība ir pilnīgi un neatgriezeniski izirusi. Ir jābūt izpildītiem abiem nosacījumiem (Ģimenes un aizgādības kodeksa 56. panta 1. daļa).

Tomēr, pat ja laulība ir pilnīgi un neatgriezeniski izirusi, to nevar pasludināt par šķirtu, ja tas kaitētu laulībā dzimušo nepilngadīgo bērnu interesēm vai ja tas nebūtu savienojams ar sociālās līdzaspastāvēšanas noteikumiem citu iemeslu dēļ. Tāpat laulību nav atļauts šķirt, ja pieteikumu iesniedz laulātais, kurš ir vienīgais atbildīgais par laulības iziršanu, izņemot, ja otrs laulātais piekrīt laulības šķiršanai vai ja, ņemot vērā apstākļus, viņa atteikums piekrist laulības šķiršanai nebūtu savienojams ar sociālās līdzaspastāvēšanas noteikumiem.

3 Kādas ir laulības šķiršanas tiesiskās sekas attiecībā uz:

3.1 laulāto personiskajām attiecībām (piemēram, attiecībā uz uzvārdu)?

Ja persona, kuras laulība ir šķirta, laulājoties tika mainījis savu uzvārdu, šī persona var pāriet pirmšlaulību uzvārdā laikposmā līdz trim mēnešiem, sākot no dienas, kad spriedums par laulības šķiršanu kļūst galīgs. Lai to izdarītu, ir jāiesniedz attiecīgs paziņojums dzimtsarakstu nodaļas vadītājam vai konsulam. Turklāt persona, kuras laulība ir šķirta, drīkst brīvi stāties jaunā laulībā.

3.2 laulāto mantas sadales jautājumiem?

Noslēdzot laulību, ar likumu tiek nodibināts laulāto kopīpašums (likumiskais kopīpašums), ko veido īpašums, kuru viens vai abi laulātie ir ieguvuši likumiskā kopīpašuma (kopīgā īpašuma) pastāvēšanas laikā. Īpašums, kas nav daļa no likumiskā kopīpašuma, ir attiecīgā laulātā personīgais īpašums. Pēc jebkura laulātā pieprasījuma tiesa ar laulības šķiršanas spriedumu var sadalīt kopīpašumu, ja vien īpašuma sadalīšana būtiski nekavē tiesvedību. Abiem laulātajiem ir vienādas daļas kopīpašumā. Tomēr svarīgu iemeslu dēļ katrs laulātais var pieprasīt tiesu sadalīt kopīpašumu atbilstīgi apmēram, kādā katrs laulātais ir devis ieguldījumu šā īpašuma iegādē.

Ja laulātie dzīvo vienā mājoklī, spriedumā par laulības šķiršanu tiesa nosaka, kā tiks izmantots mājoklis, kamēr šķirtie laulātie to turpinās izmantot kopīgi. Izņēmuma apstākļos, kad viens no laulātajiem klaji nosodāmas rīcības dēļ kopdzīvi padara par neiespējamu, tiesa pēc otra laulātā lūguma var uzdot veikt attiecīgā laulātā piespiedu izlikšanu. Pēc abu pušu lūguma tiesa laulības šķiršanas spriedumā var arī nolemt sadalīt kopīgo mājokli vai piešķirt mājokli vienam no laulātajiem, ja otrs laulātais piekrīt pamest mājokli bez cita tam nodrošināta mājokļa un iedzīves, ja vien mājokli ir iespējams šādi sadalīt vai piešķirt. Lemjot par mājokļa sadalīšanu, tiesa vispirms ņem vērā bērnu un tā laulātā vajadzības, kuram uzticēta vecāku atbildība.

3.3 nepilngadīgajiem bērniem?

Spriedumā par laulības šķiršanu tiesa nosaka vecāku atbildību pār abu laulāto nepilngadīgajiem bērniem un lemj par vecāku un bērnu saskarsmi. Tiesa nosaka arī to, kāda summa katram laulātajam ir jāmaksā par bērnu uzturliedzējiem un audzināšanu. Tiesa ņem vērā starp laulātajiem noslēgto rakstisko vienošanos par to, kā tiks īstenota vecāku atbildība un saskarsme ar bērnu pēc laulības šķiršanas, ja vien šāda vienošanās ir bērna interesēs. Brāļi un māsas būtu jāaudzina kopā, ja vien bērna interesēs nav jārikojas citādi.

Ja starp laulātajiem nav noslēgta vienošanās, tiesa, ņemot vērā bērna tiesības uz to, lai viņu audzinātu abi vecāki, lemj par vecāku atbildības īstenošanas veidu un saskarsmes kārtību pēc laulības šķiršanas. Tiesa var uzticēt vecāku atbildības īstenošanu vienam vecākam, aprobežojot otra vecāka vecāku atbildību ar konkrētiem pienākumiem un tiesībām attiecībā uz bērnu(-iem), ja tas ir bērna interesēs.

Pēc abu laulāto lūguma tiesa var atturēties lemt par saskarsmes kārtību.

3.4 pienākumu maksāt uzturliedzēkļus (uzturēt) bijušam laulātajam?

Ja šķirtais laulātais, kurš nav atzīts par vienīgo vainīgo laulības iziršanā, saskaras ar finanšu grūtībām, viņš/ viņa var prasīt uzturliedzēkļus no otra laulātā atbilstoši savām pamatotām vajadzībām un otra laulātā finansiālajām iespējām.

Ja viens no laulātajiem ir atzīts par vienīgo vainīgo laulības iziršanā un ja laulības šķiršanas dēļ būtiski pasliktinās otra laulātā finanšu stāvoklis, tiesa pēc tā laulātā lūguma, kurš nav vainojams laulības iziršanā, var uzdot laulātajam, kurš ir vienīgais vainīgais laulības iziršanā, sniegt ieguldījumu pirmā minētā laulātā pamatoto vajadzību apmierināšanā, pat ja viņam(-ai) nav finansiālu grūtību.

Saistības uzturēt laulāto beidzas, ja šis laulātais stājas laulībā atkārtoti. Tomēr, ja uzturēšanas saistības ir uzliktas šķirtajam laulātajam, kurš nebija atbildīgs par laulības iziršanu, tās arī beidzas piecus gadus pēc tiesas lēmuma par laulības šķiršanu, ja vien tiesa nelemj, ka piecu gadu periods ir jāpagarina pēc tā laulātā pieprasījuma, kuram ir tiesības saņemt uzturliedzēkļus, pamatojoties uz izņēmuma apstākļiem.

4 Kādā ir nozīme jēdzienam "laulāto atšķiršana"?

Tā ir oficiāla laulāto atšķiršana, t. i., attiecīgu rīkojumu izdod tiesa atbilstīgi Ģimenes un aizgādības kodeksa 611.–616. pantam.

5 Kādi ir priekšnoteikumi laulāto atšķiršanai?

Laulāto atšķiršanas nosacījums ir konstatējums, ka laulība ir pilnībā izirusi. Tomēr, pat ja laulība ir pilnīgi un neatgriezeniski izirusi, laulāto atšķiršanas prasību nevar apmierināt, ja tas kaitētu laulībā dzimušo nepilngadīgo bērnu interesēm vai ja laulāto atšķiršana nebūtu savienojama ar sociālās līdzaspastāvēšanas noteikumiem citu iemeslu dēļ. Ja laulātajiem nav kopīgu nepilngadīgu bērnu, tiesa var uzdot laulāto atšķiršanas rīkojumu, ja abas puses to pieprasa.

6 Kādas ir laulāto atšķiršanas tiesiskās sekas?

Laulāto atšķiršanas juridiskās sekas parasti ir tādas pašas kā laulības šķiršanai. Taču atšķirtais laulātais nevar stāties jaunā laulībā.

7 Kāda ir praktiskā nozīme jēdzienam "laulības atzīšanas par spēkā neesošu"?

“Laulības atzīšana par neesošu” ir visu laulības seku anulēšana ar atpakaļejošu spēku. Uzskata, ka laulība nekad nav pastāvējusi. Vienīgais izņēmums ir tāds, ka bērni, kuri dzimuši laulībā, kas atzīta par neesošu, saglabā laulībā dzimušu bērnu statusu.

8 Kādos gadījumos laulība var tikt atzīta par spēkā neesošu?

Iemesli laulības atzīšanai par neesošu ir minēti Ģimenes un aizgādības kodeksā: Piemēram:

laulātais nav sasniedzis vecumu, no kura atļauts stāties laulībā (Ģimenes un aizgādības kodeksa 10. pants);

laulātais ir pilnībā rīcībnespējīgs (Ģimenes un aizgādības kodeksa 11. pants);

laulātajam ir garīga slimība vai garīgi traucējumi (Ģimenes un aizgādības kodeksa 12. pants);

laulātais jau ir precējies ar citu personu (Ģimenes un aizgādības kodeksa 13. pants);

laulātie ir asinsradnieki taisnā līnijā, sānlīnijā (brāļi un māsas, tostarp pusbrāļi un pusmāsas) vai ir svainības attiecībās taisnā līnijā (Ģimenes un aizgādības kodeksa 14. pants); tomēr svarīgu iemeslu dēļ tiesa var atļaut stāties laulībā, neraugoties uz svainības attiecībām taisnā līnijā;

laulātie ir radnieki adopcijas ceļā (Ģimenes un aizgādības kodeksa 15. pants);

ir iesniegts apgalvojums, ka, stājoties laulībā, laulātais kaut kāda iemesla dēļ nespēja apzināti paust savu gribu, tika maldināts par otras puses identitāti vai atradās prettiesisku draudu ietekmē (Ģimenes un aizgādības kodeksa 151. pants);

ja laulība ir noslēgta uz pilnvaras pamata, pilnvarnieks var pieprasīt laulības atzīšanu par neesošu, ja nav bijis izdots tiesas lēmums, ar ko atļauj laulības noslēgšanu uz pilnvaras pamata, vai ja pilnvara bija nederīga vai bija faktiski atsaukta. Tomēr uz šo pamatu laulības atzīšanai par neesošu nevar atsaukties, ja laulātie ir dzīvojuši kopā.

Katram no iepriekš minētajiem iemesliem bija jāpastāv jau laulības noslēgšanas laikā. Turklāt, ja iemesli laulības atzīšanai par neesošu vairs nepastāv, noslēgtu laulību nevar atzīt par neesošu neatkarīgi no tā, ka iepriekš šādi iemesli ir pastāvējuši.

9 Kādas ir laulības neesamības tiesiskās sekas?

Spriedums par laulības atzīšanu par neesošu ir konstitutīvs, un tam ir sekas attiecībā pret trešām personām (*erga omnes*). Ir divu veidu sekas:

ex tunc, t. i., sekas, kas ir atpakaļejošas līdz laulības noslēgšanas datumam, piemēram, laulātie atgūst ģimenes stāvokli, kāds viņiem bija pirms laulībām, un atgriežas savā iepriekšējā uzvārdā, starp laulāto un otra laulātā ģimeni vairs nepastāv svainība un nav iespējama likumiskā mantošana;

ex nunc, t. i., sekas, kas rodas tikai pēc tam, kad spriedums par laulības atzīšanu par neesošu kļūst galīgs, piemēram, attiecībā uz mantiskajām attiecībām.

Sekas, kādas laulības atzīšana par neesošu rada attiecībām starp laulātajiem un laulībā dzimušajiem bērniem un laulāto mantiskajām attiecībām, reglamentē attiecīgās laulības šķiršanas normas. Svarīgi, ka laulātais, kurš laulībā ir stājies ar negodprātīgu nolūku, tiek uzskatīts par laulāto, kurš vainojams laulības iziršanā.

10 Vai pastāv alternatīvas ārpustiesas iespējas, kad, nevēroties tiesā, var tikt atrisināti laulības šķiršanas jautājumi?

Polijā laulātie var izmantot mediāciju ģimenes lietās. Tās galvenais mērķis ir atrisināt domstarpības starp laulātajiem tā, lai izvairītos no laulības šķiršanas vai laulāto atšķiršanas. Tomēr, ja tas nav iespējams, mediācijas nolūks ir panākt vienošanos par laulības šķiršanas nosacījumiem (īpašuma lietām, bērnu aprūpi). Mediācijas pakalpojumus nodrošina galvenokārt nevalstiskās organizācijas, fondi un apvienības. Laulātie var arī izmantot dažāda veida ģimenes terapiju, psihologu, psihoterapeitu, atbalsta grupu palīdzību utt. Mediāciju ir iespējams izmantot arī tad, kad notiek tiesvedība.

11 Kur lai es iesniedzu pieteikumu (sūdzību) par laulības šķiršanu/laulāto atšķiršanu/laulības atzīšanu par spēkā neesošu? Kādas ir nepieciešamās formalitātes un kādus dokumentus ir nepieciešams pievienot pieteikumam?

Pieteikumi par laulības šķiršanu, laulāto atšķiršanu vai laulības atzīšanu par neesošu ir jāiesniedz apgabaltiesā (*sąd okręgowy*), kurai ir jurisdikcija laulāto pēdējā kopīgajā dzīvesvietā. Ja šādas tiesas nav, pieteikumi ir jāiesniedz apgabaltiesā, kurai ir jurisdikcija pieteikuma iesniedzēja dzīvesvietā.

Par šādiem pieteikumiem tiek iekasēta tiesas nodeva.

Pieteikumam ir jāpievieno šādi dokumenti: civilstāvokļa dokumentu kopijas (laulības apliecība, bērnu dzimšanas apliecības), dokuments, ar ko pilnvaro juristu pārstāvēt kādu no pusēm (ja šī persona ir izvēlējusies piesaistīt savu juristu), un citi apliecinājumi, kas var būt svarīgi šajā lietā (izziņas par veselības stāvokli), valsts iestāžu izdoti apliecinājumi, administratīvi lēmumi u. c.

12 Vai es varu saņemt juridisko palīdzību, lai segtu ar tiesvedības procesu saistītos izdevumus?

Jā. Puse, kas sava finanšu stāvokļa dēļ nevar samaksāt nepieciešamo nodevu, var vērsties tiesā ar lūgumu piešķirt pilnīgu vai daļēju atbrīvojumu no tiesas izmaksām un var arī lūgt tiesu iecelt viņam(-ai) juristu *ex officio*.

Personai, kas iesniedz pieteikumu par pilnīgu vai daļēju atbrīvojumu no tiesas izmaksām vai par pārstāvja iecelšanu *ex officio*, pieteikumam ir jāpievieno arī izziņa par savu finanšu stāvokli (uz atbilstošas veidlapas, kas pieejama tiesā), pierādījumi par izpeļņu (ienākumiem) un cita informācija par īpašumu un ģimenes apstākļiem.

13 Vai nolēmumu saistībā ar laulības šķiršanu/laulāto atšķiršanu/laulības atzīšanu par spēkā neesošu ir iespējams pārsūdzēt?

Jā, visos šajos gadījumos ir iespējama pārsūdzība otrās instances tiesā. Laulātie var pārsūdzēt apgabaltiesu lēmumus apelācijas tiesās.

14 Kas man jādara, lai citā dalībvalstī pieņemtu nolēmumu par laulības šķiršanu/laulāto atšķiršanu/laulības neesamību varētu atzīt šajā dalībvalstī?

Atbilstīgi Padomes 2003. gada 27. novembra Regulai (EK) Nr. 2201/2003 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi laulības lietās un lietās par vecāku atbildību (tālāk tekstā “Briseles IIa regula”) šādi lēmumi tiek automātiski atzīti Polijā, nepiemērojot nekādu īpašu atzīšanas procedūru (Briseles IIa regulas 21. pants).

15 Kurā tiesā man jāvēršas, lai celtu iebildumus pret citā dalībvalstī pieņemta sprieduma par laulības šķiršanu/laulāto atšķiršanu/laulības spēkā neesamības atzīšanu? Kāda ir procesuālā kārtība šajos gadījumos?

Jebkura ieinteresētā puse var iesniegt pieteikumu lēmumam par kāda sprieduma atzīšanu vai neatzīšanu (Briseles IIa regulas 21. panta 3. daļa). Polijā šādus pieteikumus iesniedz apgabaltiesām. Vietējo piekritību nosaka, vadoties pēc tās personas pastāvīgās dzīvesvietas, pret kuru tiek sniegts pieteikums lēmumam par kāda sprieduma atzīšanu vai neatzīšanu. Ja neviena no iepriekš minētajām vietām neatrodas Polijā, vietējo piekritību nosaka pēc izpildes vietas (Briseles IIa regulas 29. panta 2. daļa).

16 Kuru likumu tiesa piemēro laulības šķiršanas tiesvedības procesā, ja laulātie nedzīvo šajā dalībvalstī vai viņiem ir dažādu valstu pilsonības?

Polijā ir pievienojusies daudziem starptautiskiem nolīgumiem, kas reglamentē šo jautājumu. Šādas normas prevalē pār Polijas starptautiskajām privātajām tiesībām. Tādējādi var būt piemērojamas dažādas normas, ja laulātie ir dažādu valstu valstspiederīgie. Ja nav starptautiska nolīguma, piemērojams 2011. gada 14. februāra Likums par starptautiskajām privātajām tiesībām. Atbilstīgi šā likuma 54. pantam laulība tiek izbeigta saskaņā ar laulāto kopīgās valsts tiesībām, kas piemērojamas laikā, kad tiek iesniegts lūgums par laulības izbeigšanu. Ja nav laulāto kopīgās valsts tiesību, piemērojamas tās valsts tiesības, kurā abi laulātie dzīvo laikā, kad tiek iesniegts lūgums par laulības izbeigšanu. Ja šāda lūguma iesniegšanas laikā laulātajiem nav kopīgas dzīvesvietas, piemērojamas pēdējās valsts, kurā laulātajiem bija kopīga dzīvesvieta, tiesības, ja viena laulātā pastāvīgā dzīvesvieta joprojām atrodas šajā valstī. Citos gadījumos laulība tiek izbeigta saskaņā ar Polijas tiesībām.

Šī lapa ir daļa no tīmekļvietnes [Tava Eiropa](#).

Mēs labprāt uzzinātu jūsu [atsauksmes](#) par sniegtās informācijas lietderību.

Your
Europe

This webpage is part of an EU quality network

Lapa atjaunināta: 17/12/2020

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.